

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 2 april 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Etableringsfrihet – Frihet att tillhandahålla tjänster – Marknader för finansiella instrument – Direktiv 2004/39/EG – Begreppen ’icke-professionell kund’ och ’konsument’ – Villkor för att kunna åberopa ställning som konsument – Fastställande av domstols behörighet att pröva talan”

I mål C-500/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunalul Specializat Cluj (Särskilda domstolen i Cluj, Rumänien), genom beslut av den 2 maj 2018, som inkom till domstolen den 30 juli 2018, i målet

AU

mot

Reliantco Investments LTD,

Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Vilaras, samt domarna S. Rodin (referent), D. Šváby, K. Jürimäe och N. Piçarra,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- AU, genom V. Berea och A. I. Rusan, avocats
- Reliantco Investments LTD och Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București, genom C. Stoica, L. Radu och D. Aragea, avocats,
- Rumäniens regering, inledningsvis genom C.-R. Cantâr, E. Gane, A. Wellman och O.-C. Ichim, därefter genom de tre sistnämnda, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: rumänska.

- Tjeckiens regering, genom M. Smolek och J. Vlácil, båda i egenskap av ombud,
- Portugals regering, genom L. Inez Fernandes, P. Lacerda, P. Barros da Costa och L. Medeiros, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom T. Scharf, N. Ruiz García, L. Nicolae och M. Heller, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EGT L 145, 2004, s. 1), jämte artikel 7 led 2 och artikel 17.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan AU å ena sidan, och Reliantco Investments LTD och Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București å den andra, angående de limiterade kundorder för spekulation i en sänkning av oljepriset som AU lagt på en internetplattform som innehas av svarandena i det nationella målet, till följd av vilka AU har förlorat en viss summa pengar.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 93/13/EEG

- 3 I artikel 2 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169) föreskrivs följande:

”I detta direktiv avses med

...

- b) *konsument*: en fysisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som faller utanför hans näring eller yrke,
- c) *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person som i samband med avtal som omfattas av detta direktiv handlar för ändamål som har samband med hans näring eller yrkesverksamhet, oavsett om den är offentlig eller privat.”

4 I artikel 3.1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”Ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling skall anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.”

Direktiv 2004/39

5 Skäl 31 i direktiv 2004/39 har följande lydelse:

”Detta direktiv syftar bland annat till att skydda investerarna. Åtgärder för att skydda investerare bör anpassas till de särskilda förhållanden som råder för varje kategori av investerare (icke-professionella, professionella och motparter).”

6 I artikel 4.1 i nämnda direktiv anges följande:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

...

10) *kund*: varje fysisk eller juridisk person till vilken ett värdepappersföretag tillhandahåller investeringstjänster och/eller sidotjänster.

11) *professionell kund*: en kund som uppfyller kriterierna i bilaga II.

12) *icke-professionella kund*: en kund som inte är en professionell kund.

...

17) *finansiellt instrument*: sådana instrument som anges i bilaga I avsnitt C.

...”

7 I artikel 19 i direktiv 2004/39 föreskrivs följande:

”...

2. All information, inklusive marknadsföringsmaterial, som värdepappersföretaget tillställer kunder eller presumtiva kunder skall vara rättvisande, tydlig och får inte vara vilseledande. Marknadsföringsmaterial skall lätt kunna identifieras som sådant.

3. Kunder och presumtiva kunder skall förse med lämplig och begriplig information om

- värdepappersföretaget och dess tjänster,
- finansiella instrument och föreslagna placeringsstrategier; denna information bör innefatta lämpliga riktlinjer om, och varningar för, de risker som är förknippade med investeringar i dessa instrument eller särskilda placeringsstrategier,
- handelsplatser, och
- kostnader och tillhörande avgifter,

så att dessa har rimlig möjlighet att förstå arten av och den risk som är förknippad med den investeringstjänst och den specifika typ av finansiellt instrument som erbjuds och därigenom är väl informerade inför investeringsbesluten. Denna information får lämnas i standardiserad form.

...

5. Medlemsstaterna skall se till att värdepappersföretag vid tillhandahållande av andra investeringstjänster än dem i punkt 4 begär att kunden eller den presumtiva kunden lämnar upplysningar om sin kunskap och erfarenhet på det för den erbjudna eller efterfrågade specifika produkten eller tjänsten relevanta investeringsområdet så att värdepappersföretaget kan bedöma om den tänkta investeringstjänsten eller produkten är passande för kunden.

I det fall där värdepappersföretaget mot bakgrund av de upplysningar som erhållits i enlighet med föregående stycke anser att produkten eller tjänsten inte är passande för kunden eller den presumtive kunden, skall värdepappersföretaget göra kunden eller den presumtiva kunden uppmärksam på detta. Denna information får lämnas i standardiserad form.

I det fall där kunden eller den presumtiva kunden väljer att inte lämna de upplysningar som anges i första stycket, eller lämnar otillräckliga upplysningar om sin kunskap och erfarenhet, skall värdepappersföretaget varna kunden eller den presumtiva kunden för att ett sådant beslut innebär att företaget inte kan avgöra om den tänkta tjänsten eller produkten är passande för denne. Denna information får lämnas i standardiserad form.

...”

- 8 Bilaga I avsnitt C, punkt 9 till nämnda direktiv avser "[f]inansiella kontrakt avseende prisdifferenser”.
- 9 I bilaga II till samma direktiv anges att "[e]n professionell kund är en kund som har tillräcklig erfarenhet, kännedom och sakkunskap för att fatta egna investeringsbeslut och göra en tillfredsställande bedömning av de risker han löper”. Enligt denna bilaga ska särskilt "[e]nheter som är underkastade auktorisation och reglering för att få arbeta på de finansiella marknaderna” anses vara professionella kunder.

Förordning (EG) nr 864/2007

- 10 I artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) (EUT L 199, 2007, s. 40) föreskrivs följande:

”I denna förordning skall skada omfatta alla följder av skadestandsgrundande händelser (tort/delict), obehörig vinst, tjänst utan uppdrag (negotiorum gestio) eller oaktsamhet vid ingående av avtal (culpa in contrahendo).”

- 11 I artikel 12.1 i nämnda förordning anges följande:

”Tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i diskussioner som föregår ingåendet av ett avtal, oavsett om avtalet faktiskt ingicks eller inte, skall vara den lag som är tillämplig på avtalet eller som skulle ha tillämpats för avtalet om det hade ingåtts.”

Förordning nr 1215/2012

12 I skäl 18 i förordning nr 1215/2012 anges följande:

”Vid försäkrings-, konsument- och anställningsavtal bör den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.”

13 I artikel 7 i denna förordning anges följande:

”Talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat:

1. a) Om talan avser avtal, vid domstolen för uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser.

...

2) Om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden, vid domstolen för den ort där skadan inträffade eller kan inträffa.

...”

14 Artikel 17.1 i förordning nr 1215/2012 ingår i avsnitt 4 i kapitel II i förordningen och har följande lydelse:

”Om talan avser avtal som har ingåtts av en person, konsumenten, för ändamål som kan anses ligga utanför hans affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, gäller i fråga om behörigheten bestämmelserna i detta avsnitt, om inte annat följer av artiklarna 6 och 7.5,

...

c) i övriga fall, om avtalet har ingåtts med en person som bedriver kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet i den medlemsstat där konsumenten har hemvist eller, på något sätt, riktar sådan verksamhet till den medlemsstaten eller flera stater, däribland den medlemsstaten, och avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet.”

15 I artikel 18.1 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs följande:

”Konsumenten får väcka talan mot den andra avtalsparten antingen vid domstolarna i den medlemsstat där denne har hemvist eller, oberoende av var den andra parten har hemvist, vid domstolen för den ort där konsumenten har hemvist.”

16 Artikel 19 i nämnda förordning har följande lydelse:

”Avvikelser från bestämmelserna i detta avsnitt får endast ske genom ett avtal som

1. har ingåtts efter tvistens uppkomst,

2. ger konsumenten rätt att väcka talan vid andra domstolar än dem som anges i detta avsnitt, eller

3. har ingåtts av en konsument och dennes avtalspart, vilka vid avtalets ingående hade hemvist eller sin vanliga vistelseort i samma medlemsstat, och avtalet ger domstolarna i den medlemsstaten behörighet, såvida inte ett sådant avtal strider mot lagen i den medlemsstaten.”

17 I artikel 25 i samma förordning föreskrivs följande:

”1. Om parterna, oberoende av var de har hemvist, har träffat avtal om att en domstol eller domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga att avgöra en redan uppkommen tvist eller framtida tvister i anledning av ett bestämt rättsförhållande, ska endast den domstolen eller de domstolarna ha behörighet, såvida inte avtalet är ogiltigt på materiell grund enligt lagen i den medlemsstaten. En sådan behörighet ska vara exklusiv om parterna inte har träffat avtal om annat. Avtalet om behörighet ska vara antingen

- a) skriftligt, eller muntligt och skriftligen bekräftat,
- b) i en form som överensstämmer med praxis som parterna har utbildat mellan sig, eller
- c) i internationell handel, i en form som överensstämmer med handelsbruk eller annan sedvänja som parterna kände till eller borde ha känt till och som är allmänt känd och regelmässigt iakttas av parter i avtal av föreliggande typ vid det ifrågavarande slaget av handel.

...

4. Avtal om domstols behörighet eller motsvarande bestämmelser i en handling varigenom en trust har bildats har ingen verkan om de strider mot bestämmelserna i artiklarna 15, 19 eller 23 eller om de domstolar vilkas behörighet de utesluter har exklusiv behörighet enligt artikel 24.

...”

Rumänsk rätt

18 I artikel 1254 i codul civil (civillagen) föreskrivs följande:

”1. Ett avtal som är en nullitet eller är ogiltigt anses aldrig ha ingåtts.

2. Att ett avtal förklaras ogiltigt medför, på de villkor som anges i denna lag, att senare rättsakter som har antagits med stöd av avtalet är ogiltiga.

3. Om avtalet förklaras ogiltigt ska vardera parten till den andra parten, genom återställande av den situation som förelåg innan avtalet ingicks eller motsvarande ersättning, låta de erhållna prestationerna återgå, i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 1639–1647, även om de har fullgjorts löpande.”

19 I artikel 1269 i civillagen anges följande:

”1. Om avtalet efter tillämpning av tolkningsreglerna fortfarande är oklart, ska det tolkas till förmån för den som förbinder sig.

2. Klausuler i adhesionsavtal ska tolkas till nackdel för den som har föreslagit dem.”

20 I artikel 2.1 i Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (lag nr 193/2000 om oskäliga villkor i avtal mellan näringsidkare och konsumenter), varigenom direktiv 93/13 har införlivats med rumänsk rätt, föreskrivs följande:

”Med ’konsument’ avses en fysisk person eller sammanslutning av fysiska personer som inom ramen för ett avtal som omfattas av denna lag handlar för ändamål som faller utanför dennes näringsverksamhet, industri- eller produktionsverksamhet, hantverk eller yrke.”

21 I artikel 4.2–4.3 i nämnda lag föreskrivs följande:

”2. Ett avtalsvillkor ska anses inte ha varit föremål för individuell förhandling med konsumenten om det har utarbetats utan att konsumenten har haft möjlighet att påverka villkorets innehåll; såsom är fallet med exempelvis standardavtal eller allmänna försäljningsvillkor som tillämpas av näringsidkare som är verksamma på den aktuella produkt- eller tjänstemarknaden.

3. Det förhållandet att vissa delar av avtalsvillkoren eller att ett av villkoren har förhandlats direkt med konsumenten utesluter inte att bestämmelserna i denna lag är tillämpliga på övriga delar av avtalet om en helhetsbedömning visar att det likväl är fråga om ett av näringsidkaren ensidigt, i förväg upprättat avtal. Om en näringsidkare påstår att ett standardvillkor har förhandlats direkt med konsumenten har näringsidkaren bevisbördan härför.”

22 Artikel 4.1 i Legea nr. 297/2004 privind piața de capital (lag nr 297/2004 om kapitalmarknader) har följande lydelse:

”Finansiella investeringstjänster ska tillhandahållas av fysiska personer som agerar i egenskap av ombud för dessa tjänster. Dessa personer ska bedriva sin verksamhet uteslutande genom den förmedlare de är anställda av och de får inte tillhandahålla finansiella investeringstjänster i eget namn.”

23 I artikel 4.1 i Ordonanța Guvernului nr. 85/2004 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță privind servicii financiare (regeringsbeslut nr 85/2004 om konsumentskydd vid ingående och fullgörande av distansavtal avseende finansiella tjänster) föreskrivs följande:

”Innan ett distansavtal ingås eller när anbudet avges ska leverantören i god tid tillhandahålla konsumenten korrekta och fullständiga uppgifter för identifikation av leverantören, innehållande åtminstone:

...

c) förmedlarens namn, i vilken egenskap denne agerar i förhållande till konsumenten, förmedlarens registrerade adress eller, i förekommande fall, bostadsadress, dennes kontaktuppgifter, telefon-/faxnummer, e-postadress, det handelsregister vederbörande är registrerad i jämte dennes unika registreringsnummer, för det fall att konsumenten förhandlar med en förmedlare.

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

24 Den 15 november 2016 öppnade AU ett handelskonto på den internetbaserade plattformen UFX, som innehas av Reliantco Investments, för att handla med finansiella instrument, däribland finansiella kontrakt avseende prisdifferenser (nedan kallade CFD-kontrakt).

25 När AU skapade sitt konto på internetplattformen UFX använde han ett domännamn för ett bolag och utbytte skriftväxling med Reliantco Investments i egenskap av utvecklingschef för detta bolag.

26 Den 11 januari 2017 ingick AU ett avtal med Reliantco Investments om vinster av handel med finansiella instrument, varvid det framgick av avtalet att han hade läst, förstått och godkänt villkoren för anbudet. Enligt avtalet skulle samtliga eventuella tvister som uppstod till följd av eller i samband med avtalet avgöras av cypriotiska domstolar, och avtalet liksom samtliga förhandlingar mellan parterna skulle regleras av cypriotisk rätt.

- 27 Den 13 januari 2017 lade AU flera limiterade kundorder på internetplattformen UFX, varigenom han spekulerade i en sänkning av oljepriset, och uppgav att han, till följd av dessa transaktioner hade förlorat hela den summa som avsatts på handelskontot, det vill säga 1 919 720 amerikanska dollar (cirka 1 804 345 euro).
- 28 Den 26 april 2017 väckte AU talan mot svarandena i det nationella målet vid den hänskjutande domstolen. Han hävdade att han manipulerats med följden att han förlorat det belopp som anges i föregående punkt, och yrkade under dessa omständigheter att svarandenas utomobligatoriska skadeståndsansvar aktualiserades till följd av att bestämmelserna om konsumentskydd hade åsidosatts. Inom ramen för denna talan yrkade han även att vissa avtalsvillkor, som han ansåg var oskäligen, och vissa order som han lagt på plattformen UFX skulle förklaras ogiltiga, samt att parterna skulle försättas i den situation som förelåg innan avtalet ingicks.
- 29 Enligt AU följer det av artikel 17.1 c i förordning nr 1215/2012, jämförd med artiklarna 18 och 19 i samma förordning, att rumänska domstolar är behöriga att pröva denna talan, eftersom han är konsument med hemvist i Rumänien.
- 30 Svarandena i det nationella målet har framställt en invändning om att rumänska domstolar saknar behörighet att pröva talan. De anser att det följer av artikel 25.1 i förordning nr 1215/2012 och den prorogationsklausul som avses i punkt 26 ovan att den talan som AU väckt omfattas av de cypriotiska domstolarnas behörighet. Svarandena i det nationella målet har framhållit att Eparhiako Dikastirio Lemesou (Regionala domstolen i Limassol, Cypern), vid vilken AU ansökt om interimistiska åtgärder för att vissa tillgångar som befinner sig på Cypern och som tillhör svarandena skulle beläggas med kvarstad, har förklarat sig behörig att pröva denna ansökan.
- 31 Svarandena i det nationella målet har dessutom gjort gällande att AU:s talan grundar sig på "culpa in contrahendo", vilket är en utomobligatorisk förpliktelse som omfattas av förordning nr 864/2007.
- 32 Svarandena i det nationella målet har även bestridit att AU är konsument och har hävdat att AU är en fysisk person som bedriver en verksamhet i vinstsyfte, eftersom han agerat på ett sätt som utmärker en yrkesverksamhet och under avtalets fullgörande gjort en vinst på 644 413,53 dollar (cirka 605 680 euro), till följd av 197 transaktioner som genomförts under perioden november 2016–13 januari 2017, av vilka han endast har bestridit sex.
- 33 Den hänskjutande domstolen har, inom ramen för sin prövning av huruvida den är behörig att avgöra tvisten i sak, konstaterat att AU har grundat sin talan på skadeståndsansvar utanför avtalsförhållanden, det vill säga en utomobligatorisk förpliktelse, vilken förordning nr 864/2007 i princip är tillämplig på, samtidigt som han har åberopat sin ställning som konsument, vilket innebär att frågan om domstols behörighet kan komma att avgöras med stöd av bestämmelserna i artikel 17.1 c i förordning nr 1215/2012.
- 34 Den hänskjutande domstolen hyser emellertid tvivel beträffande det argument som AU lagt fram för att bemöta de påståenden som svarandena i det nationella målet har framfört, nämligen att begreppen "icke-professionell kund" i artikel 4.1 led 12 i direktiv 2004/39 och "konsument" i den mening som avses i artikel 2 b i direktiv 93/13 överlappar varandra. Den hänskjutande domstolen anser nämligen att dessa bestämmelser ska tolkas så, att en "konsument" endast kan vara en fysisk person som inte handlar inom ramen för sin affärs- eller yrkesverksamhet, medan en "icke-professionell kund" kan vara såväl en fysisk person som en juridisk person eller någon annan enhet än de som anges i bilaga II till direktiv 2004/39.
- 35 Den hänskjutande domstolen har även hänvisat till dom av den 3 juli 1997, Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337), där EU-domstolen slog fast att det endast är sådana avtal som har ingåtts utanför och oberoende av all slags affärs- eller yrkesverksamhet och oberoende av sådana ändamål, enbart för att

tillgodose en enskild persons privata konsumtion, som omfattas av de särskilda bestämmelserna om skydd av konsumenter, medan ett sådant skydd inte är motiverat i fråga om avtal som rör affärs- eller yrkesverksamhet.

36 Den hänskjutande domstolen har vidare anfört att kapitel II avsnitt 4 i förordning nr 1215/2012, som reglerar domstols behörighet i konsumenttvister, som huvudregel är tillämpligt på en talan som väcks av en konsument med anledning av ett avtal, medan den talan som AU väckt enbart grundar sig på utomobligatoriskt skadeståndsansvar, vilket utesluter att det föreligger ett avtalsförhållande mellan parterna.

37 Mot denna bakgrund beslutade Tribunalul Specializat Cluj (Särskilda domstolen i Cluj, Rumänien) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Kan eller ska den nationella domstolen, vid tolkningen av begreppet ’icke-professionell kund’ i artikel 4.1 led 12 i direktiv 2004/39, tillämpa samma tolkningskriterier som de som används för att definiera begreppet konsument, i den mening som avses i artikel 2 b i direktiv 93/13?

2) För det fall att den första frågan ska besvaras nekande, under vilka villkor kan en ’icke-professionell kund’ i den mening som avses i direktiv 2004/39 åberopa ställningen som konsument i ett sådant mål som det nationella?

3) Utgör närmare bestämt den omständigheten att en ’icke-professionell kund’ i den mening som avses i direktiv 2004/39 har genomfört ett stort antal transaktioner under en relativt kort tidsperiod och investerat betydande belopp i finansiella instrument, såsom dessa definieras i artikel 4.1 led 17 i direktiv 2004/39, ett relevant kriterium vid bedömningen av huruvida en ’icke-professionell kund’ även ska anses vara konsument enligt det direktivet?

4) Kan eller ska den nationella domstolen, vid prövningen av huruvida den är behörig att pröva talan, varvid den är skyldig att fastställa relevansen av – beroende på omständigheterna – artikel 17.1 c eller artikel 7 led 2 i förordning nr 1215/2012, beakta grunden för de materiella bestämmelser som sökanden har åberopat, nämligen enbart utomobligatoriskt skadeståndsansvar, för att bestrida påstått oskäligen avtalsvillkor i den mening som avses i direktiv 93/13, vari det föreskrivs att tillämplig materiell lag ska fastställas enligt förordning nr 864/2007, eller medför sökandens eventuella ställning som konsument att grunden för de materiella bestämmelser som denne har åberopat till stöd för sin talan saknar betydelse?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Huruvida tolkningsfrågorna kan tas upp till prövning

38 Den rumänska regeringen hyser tvivel beträffande huruvida begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning. Denna regering har gjort gällande att den hänskjutande domstolen borde ha lämnat närmare upplysningar om AU:s talan och redogjort för de rättsliga argument som den grundar sig på. Nämnade regering har dessutom understrukit att de ställda frågorna inte tar hänsyn till prorogationsklausulen i det avtal som ingåtts mellan AU och Reliantco Investments. Dessa brister innebär att begäran om förhandsavgörande inte innehåller samtliga nödvändiga uppgifter för att EU-domstolen ska kunna ge relevanta svar på de frågor som ställts.

- 39 I detta avseende ska det erinras om att det uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen (dom av den 10 december 2018, Wightman m.fl., C-621/18, EU:C:2018:999, punkt 26).
- 40 Vidare presumeras nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva (dom av den 24 oktober 2019, État belge, C-35/19, EU:C:2019:894, punkt 29).
- 41 En begäran om förhandsavgörande kan emellertid avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av en unionsregel inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 17 oktober 2019, Comida paralela 12, C-579/18, EU:C:2019:875, punkt 20).
- 42 Den samarbetsanda som ska råda i förhållandet mellan nationella domstolar och EU-domstolen i ett mål om förhandsavgörande innebär vidare att den omständigheten att den hänskjutande domstolen inte har fastställt vissa relevanta omständigheter inte nödvändigtvis leder till att begäran om förhandsavgörande ska avvisas, om EU-domstolen, trots dessa brister, med beaktande av de uppgifter som framgår av handlingarna i målet anser sig kunna ge ett användbart svar till den hänskjutande domstolen (dom av den 17 oktober 2019, Comida paralela 12, C-579/18, EU:C:2019:875, punkt 21).
- 43 Eftersom den hänskjutande domstolen i förevarande fall, i enlighet med den rättspraxis som det hänvisats till i punkterna 41 och 42 ovan, har lämnat en beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som gör det möjligt för EU-domstolen att besvara de frågor som ställts, och som det inte ankommer på domstolen att kontrollera riktigheten av, kan det konstateras att förevarande begäran om förhandsavgörande kan tas upp till prövning.

Den första, den andra och den tredje frågan

- 44 Den hänskjutande domstolen har ställt den första, andra och tredje frågan, vilka ska prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida artikel 17.1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en fysisk person som, i enlighet med ett avtal såsom ett CFD-kontrakt som vederbörande ingått med ett finansbolag, utför finansiella transaktioner via detta bolag kan anses vara "konsument" i den mening som avses i denna bestämmelse, och huruvida det är relevant för denna bedömning att personen har genomfört ett stort antal transaktioner under en relativt kort tidsperiod eller har investerat betydande belopp genom dessa transaktioner, eller att personen är en "icke-professionell kund", i den mening som avses i artikel 4.1 led 12 i direktiv 2004/39.
- 45 Det följer av domstolens praxis att artikel 17.1 i förordning nr 1215/2012 är tillämplig om tre villkor är uppfyllda. För det första ska en avtalspart ha ställning som konsument som handlar i ett sammanhang som kan anses ligga utanför dennes affärs- eller yrkesverksamhet. För det andra ska det rent faktiskt ha ingåtts ett avtal mellan en sådan konsument och en näringsidkare, och för det tredje ska avtalet omfattas av någon av de kategorier som anges i artikel 17.1 a–c i nyssnämnda förordning. Dessa villkor är kumulativa, vilket innebär att om ett av dem inte är uppfyllt kan behörigheten inte fastställas enligt reglerna om behörighet vid konsumenttvister (dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 39 och där angiven rättspraxis).
- 46 Såsom framgår av beslutet om hänskjutande avser den första, den andra och den tredje fråga som ställts till domstolen i förevarande mål det första av dessa villkor, nämligen den ena avtalspartens ställning som konsument.

- 47 I detta avseende ska det erinras om att begreppet konsument, i den mening som avses i artiklarna 17 och 18 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas restriktivt och med beaktande av den berörda personens ställning i ett visst avtal, utifrån avtalets art och syfte, och inte med beaktande av denna persons subjektiva situation. En och samma person kan nämligen anses vara konsument inom ramen för vissa transaktioner och näringsidkare inom ramen för andra transaktioner (dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 48 Härav har domstolen dragit slutsatsen att endast sådana avtal som har ingåtts utanför och oberoende av all slags affärs- eller yrkesverksamhet och oberoende av sådana ändamål, enbart för att tillgodose en enskild persons privata konsumtion, omfattas av de särskilda bestämmelserna i denna förordning till skydd av konsumenten såsom den svagare parten (dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 49 Detta särskilda skydd är inte motiverat när fråga är om avtal som rör affärs- eller yrkesverksamhet, även om denna är tänkt som en framtida verksamhet, eftersom den omständigheten att en verksamhet är framtida inte påverkar dess yrkes- eller affärsmässiga art (dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 43 och där angiven rättspraxis).
- 50 Härav följer att de särskilda behörighetsreglerna i artiklarna 17–19 i förordning nr 1215/2012 i princip endast är tillämpliga för det fall att parterna har ingått avtalet för att använda den berörda varan eller tjänsten för ett icke yrkesmässigt ändamål (dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 44 och där angiven rättspraxis).
- 51 Vad gäller sådana avtal som CFD-kontrakt som ingåtts mellan en fysisk person och ett finansbolag, har domstolen slagit fast att sådana finansiella instrument omfattas av tillämpningsområdet för artiklarna 17–19 i förordning nr 1215/2012 (dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 49).
- 52 Det ska vidare erinras om att det enligt artikel 17.1 i förordning nr 1215/2012 inte krävs att konsumenten – inom ramen för ett avtal som har ingåtts för ändamål som kan anses ligga utanför dennes affärs- eller yrkesverksamhet – uppträder på ett särskilt sätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 58).
- 53 Härav har domstolen dragit slutsatsen att faktorer såsom värdet på de transaktioner som genomförts enligt sådana CFD-kontrakt, den grad av risk för ekonomiska förluster som är förknippad med ingåendet av sådana kontrakt, den berörda personens kunskaper och eventuella expertis inom området för finansiella instrument och dennes aktiva handlande i samband med sådana transaktioner i sig i princip saknar betydelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 59).
- 54 Detsamma gäller den omständigheten att konsumenten har utfört ett stort antal transaktioner under en relativt kort period eller har investerat betydande belopp i dessa transaktioner.
- 55 När det gäller frågan om det är relevant för bedömningen av huruvida en person ska anses vara konsument i den mening som avses i artikel 17.1 i förordning nr 1215/2012 att personen i fråga också är en ”icke-professionell kund” i den mening som avses i artikel 4.1 led 12 i direktiv 2004/39, erinrar domstolen om att en persons ställning som ”icke-professionell kund” i den mening som avses i sistnämnda bestämmelse, i sig i princip saknar betydelse för dennes ställning som konsument i den mening som avses i den förstnämnda bestämmelsen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 oktober 2019, Petruchová, C-208/18, EU:C:2019:825, punkt 77).

- 56 Frågan huruvida begreppet ”icke-professionell kund”, i den mening som avses i artikel 4.1 led 12 i direktiv 2004/39, ska tolkas mot bakgrund av samma kriterier som de som är relevanta för tolkningen av begreppet ”konsument” i artikel 2 b i direktiv 93/13 saknar under dessa omständigheter också betydelse.
- 57 Mot bakgrund av ovanstående ska den första, den andra och den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 17.1 i förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en fysisk person som, i enlighet med ett avtal såsom ett CFD-kontrakt som vederbörande ingått med ett finansbolag, utför finansiella transaktioner via detta bolag kan anses vara ”konsument” i den mening som avses i denna bestämmelse, såvida avtalet inte omfattas av personens affärs- eller yrkesverksamhet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Vid denna bedömning saknar den omständigheten att personen har genomfört ett stort antal transaktioner under en relativt kort tidsperiod eller har investerat betydande belopp genom dessa transaktioner i sig i princip betydelse, och den omständigheten att personen i fråga är en ”icke-professionell kund” i den mening som avses i artikel 4.1 led 12 i direktiv 2004/39 saknar även den i sig i princip betydelse.

Den fjärde frågan

- 58 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en talan som en konsument väckt gentemot sin avtalspart på grundval av utomobligatoriskt skadeståndsansvar, vid fastställandet av domstols behörighet, omfattas av kapitel II avsnitt 4 i den förordningen.
- 59 Det ska inledningsvis erinras om att det följer av fast rättspraxis att eftersom förordning nr 1215/2012 upphävde och ersatte rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1), vilken i sin tur ersatte konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32), i dess lydelse enligt senare konventioner om nya medlemsstaters tillträde till denna konvention, gäller domstolens tolkning av bestämmelserna i sistnämnda rättsakter även för motsvarande bestämmelser i förordning nr 1215/2012 (dom av den 29 juli 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, punkt 23).
- 60 Det ska således framhållas att artikel 15 i förordning nr 44/2001, som motsvarar artikel 17 i förordning nr 1215/2012, är tillämplig endast för det fall att den aktuella talan avser ett avtal som har ingåtts mellan en konsument och en näringsidkare. Det följer nämligen av själva lydelsen och inledningen i artikel 15.1 och 15.1 c i förordning nr 44/2001 att konsumenten enligt denna bestämmelse ska ha ”ingått” ett ”avtal” med en person som bedriver kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet. Detta konstaterande stöds för övrigt av rubriken till avsnitt 4 i kapitel II i denna förordning, där artikel 15 återfinns, avseende ”[b]ehörighet vid konsumenttvister” (dom av den 14 maj 2009, Ilsinger, C-180/06, EU:C:2009:303, punkterna 52 och 53).
- 61 Domstolen har dessutom, inom ramen för prövningen av artikel 13 första stycket i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, som även den motsvarar artikel 17 i förordning nr 1215/2012, slagit fast att konventionen inte får tolkas på ett sådant sätt att en talan, föranledd av ett avtal ingånget av en konsument, anses omfattas av behörighetsbestämmelserna i artiklarna 13–15 i nämnda konvention, medan en annan talan, som har ett så nära samband med avtalet att den inte kan särskiljas från detsamma, anses omfattas av andra bestämmelser (dom av den 11 juli 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, punkt 56).

- 62 Nödvändigheten av att i möjligaste mån undvika en ökning av antalet behöriga domstolar avseende ett och samma avtal gör sig nämligen i än högre grad gällande när fråga är om ett avtal mellan en konsument och en näringsidkare (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, punkt 57).
- 63 Med tanke på att förekomsten av flera behöriga domstolar särskilt skulle missgynna en svagare part, såsom en konsument, förutsätter en god rättskipning att konsumenten kan väcka talan vid en och samma domstol avseende samtliga tvister som kan uppstå till följd av ett avtal som konsumenten påstår sig ha förletts att ingå genom en näringsidkares vilseledande formuleringar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 juli 2002, Gabriel, C-96/00, EU:C:2002:436, punkt 58).
- 64 Härav följer att för att kapitel II avsnitt 4 i förordning nr 1215/2012 ska vara tillämpligt på en talan som väckts av en konsument mot en näringsidkare måste ett avtal faktiskt ha ingåtts mellan dessa båda parter och talan måste ha ett oupplösligt samband med detta avtal, oaktat huruvida de övriga villkoren i artikel 17.1 i denna förordning är uppfyllda.
- 65 Vad för det första gäller förhållandet mellan AU och Reliantco Investments Limassol Sucursala București, Reliantco Investments dotterbolag, ska det påpekas att det inte framgår av handlingarna i målet att dessa båda parter har ingått ett avtal.
- 66 Mot bakgrund av vad som anges i punkt 60 ovan omfattas således inte en talan av kapitel II avsnitt 4 i förordning nr 1215/2012 när talan har väckts utan att det föreligger ett avtal mellan parterna.
- 67 Vad för det andra gäller frågan huruvida avsnitt 4 är tillämpligt på AU:s talan i den mån den avser Reliantco Investments, som AU har ingått ett avtal med, ska det påpekas att det framgår av handlingarna i målet att denna talan bland annat grundar sig på nationella bestämmelser om konsumentskydd, nämligen skyldigheten för leverantören att – innan ett avtal ingås – informera, råda och upplysa konsumenterna om de tillhandahållna tjänsterna och om de risker som konsumenterna löper.
- 68 Med förbehåll för den kontroll som det ankommer på den hänskjutande domstolen att utföra, följer härav att nyssnämnda talan syftar till att fastställa näringsidkarens ansvar för underlåtenhet att fullgöra sina skyldigheter före avtalets ingående gentemot den avtalsslutande konsumenten.
- 69 En sådan talan ska anses ha ett oupplösligt samband med det avtal som ingåtts mellan konsumenten och näringsidkaren, med följderna av avsnitt 4 i kapitel II i förordning nr 1215/2012 är tillämpligt på denna talan.
- 70 Denna slutsats påverkas inte av den omständigheten att AU:s talan syftar till att näringsidkaren ska hållas ansvarig bland annat på grundval av ”culpa in contrahendo”, i den mening som avses i artikel 2.1 i förordning nr 864/2007, som är tillämpligt på utomobligatoriska förpliktelser.
- 71 Det ska tvärtom erinras om att det i artikel 12.1 i förordning nr 864/2007 föreskrivs att tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i diskussioner som föregår ingåendet av ett avtal, oavsett om avtalet faktiskt ingicks eller inte, ska vara den lag som är tillämplig på avtalet eller som skulle ha tillämpats för avtalet om det hade ingåtts.
- 72 Den slutsats som framgår av punkt 69 ovan stärker således den samstämmighet som ska råda mellan tolkningen av förordning nr 1215/2012 och tolkningen av förordning nr 864/2007 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 januari 2016, ERGO Insurance och Gjensidige Baltic, C-359/14 och C-475/14, EU:C:2016:40, punkt 43), eftersom såväl den lag som är tillämplig på en förpliktelse som har sin grund i diskussioner som föregått ingåendet av ett avtal, som den domstol som är behörig att pröva en talan avseende en sådan förpliktelse ska fastställas mot bakgrund av det avtal som parterna avser att ingå.

73 Mot bakgrund av ovanstående ska den fjärde frågan besvaras enligt följande. Förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en talan som en konsument väckt gentemot en näringsidkare på grundval av utomobligatoriskt skadeståndsansvar, vid fastställandet av domstols behörighet, omfattas av kapitel II avsnitt 4 i den förordningen, såvida denna talan har ett oupplösligt samband med ett avtal som faktiskt har ingåtts mellan konsumenten och näringsidkaren, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera.

Rättegångskostnader

74 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 17.1 i Europaparlamentets och rådets förordning nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att en fysisk person, som i enlighet med ett avtal såsom ett CFD-kontrakt som vederbörande ingått med ett finansbolag, utför finansiella transaktioner via detta bolag kan anses vara "konsument" i den mening som avses i denna bestämmelse, såvida avtalet inte omfattas av personens affärs- eller yrkesverksamhet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Vid denna bedömning saknar den omständigheten att personen har genomfört ett stort antal transaktioner under en relativt kort tidsperiod eller har investerat betydande belopp genom dessa transaktioner i sig i princip betydelse, och den omständigheten att personen i fråga är en "icke-professionell kund" i den mening som avses i artikel 4.1 led 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39 av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG, saknar även den i sig i princip betydelse.**
- 2) **Förordning nr 1215/2012 ska tolkas så, att en talan som en konsument väckt gentemot en näringsidkare på grundval av utomobligatoriskt skadeståndsansvar, vid fastställandet av domstols behörighet, omfattas av kapitel II avsnitt 4 i den förordningen, såvida denna talan har ett oupplösligt samband med ett avtal som faktiskt har ingåtts mellan konsumenten och näringsidkaren, vilket det ankommer på den nationella domstolen att kontrollera.**

Underskrifter